

Öğrenenler Açısında Türkçenin Yapısal Özelliklerinin Yabancı Dil Olarak Öğrenimine Etkisi: Bosna Hersek Örneği

Mustafa Arslan ¹

Öz

Öğrenilen yabancı bir dilin yapısal özellikleri ile öğrenenlerin anadillerinin yapısal özellikleri yabancı dil öğrenimini etkileyen önemli bir faktördür. Bu bağlamda çalışmanın amacı Türkçenin fonetik, morfolojik, semantik ve sentaks özelliklerinin yabancı dil olarak öğrenimine etkilerini belirlemektir. Nitel araştırma kapsamında, Türkçe öğrenmiş 178 Boşnak'a Türkçenin yapısal özelliklerinin Türkçe öğrenirken etkisini saptamaya dayalı anket uygulanmıştır. Araştırmada uygulanan testte yer alan tüm sorular üzerinden güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) 0.73 olarak bulunmuştur. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik (Descriptive Statistics) ve tek örneklem t testi (One Sample T-Test) kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde okuma - yazma becerilerinin gelişimi, kelimeleri çoğul yapmak, düzensiz fiillerin olmaması ve fiil çekiminin düzenli olması, Türkçe seslerin kolay öğrenilmesi, sondan eklemeli yapısı ile kelimelerin ezberlenmesi, kelimelerde cinsiyet kategorisinin olmamasından kaynaklanan birtakım olumlu etkenler saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Türkçenin yapısal özellikleri
Yabancı dil öğrenimi
Bosna Hersek örneği

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 16.01.2013
Kabul Tarihi: 05.06.2014
Elektronik Yayın Tarihi: 06.08.2014

DOI: 10.15390/EB.2014.2554

Giriş

İnsan var olduğundan bugüne kadar sürekli çevresiyle iletişim halinde olan sosyal bir varlıktır. Bu iletişimin nasıl başladığına dair kesin bilgiler olmasa da insanoğlu sesleri oluşturmuş ve bugün yeryüzünde binlerce dil konuşulur hale gelmiştir. Bu sebeple yabancı dil öğretimi ve öğrenimi insanlık tarihi kadar eskidir. Diller şekillenirken bir sistem, yöntem içerisinde gelişmemiş doğal olarak onu yaşatan toplumlar tarafından oluşturulmuşlardır. (Krashen ve Terrell, 1983:7). Diller de var olduğu toplumla birlikte doğarlar belli bir zirveye ulaşırlar ve o toplumla birlikte yaşamaya devam eder veya kaybolurlar.

Bir toplumla birlikte gelişen dil o toplumun yaşamış olduğu coğrafyadan, komşularından, taşıdıkları kültürel özelliklerden etkilenerek gelişir ve sistemleşerek bir takım kurallar etrafında gelişmeye başlar. Doğru (1996), dil ile kültür arasındaki ilişkinin, dil ile düşünce ilişkisinden ayrılmayacağını belirtir. Dilin yapısı, kültürel özelliklerinin etkisiyle oluşturulan metinler dil ve biçimleri değiştirilmeden orijinal halleriyle yabancı dil ders kitaplarında kullanılır ve yabancı dili ve kültürü anlama sürecine katkı sağlar (Genç ve Ünver, 2012:69). Dolayısı ile dillerin ve edebi metinlerinin oluşumunda ve sistemleşmesinde farklı unsurların etkili olduğunu söylemek mümkündür.

¹ Canik Başarı Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü, Türkiye, marslan@basari.edu.tr

Dillerin kendi içlerinde oluşturdukları sistem, köken ve yapı yabancı dil öğretiminde ön plana çıkmaktadır. Benzer köken ve yapıdan gelen dilleri konuşanlar, bu dil ailesinden bir dili kolay öğrenmektedirler. Örneğin Hint Avrupa dil ailesinden anadili Boşnakça olan bir birey kolay bir şekilde Almanca konuşabilir. Bu nedenle dillerin doğuşundan itibaren geliştirdikleri yapısal özellikler yabancı dil öğretimiyle doğrudan ilgilidir (Arak, 2010:50-60).

Bir dilin sahip olduğu köken (kaynak) ve yapısal özellikler o dilin yabancı dil olarak öğretiminde önemli rol oynadığına göre Türkçenin köken ve yapısal özelliklerini incelemek gerekir. Bu bağlamda İsveçli Strahlanberg yaptığı çalışmalar neticesinde Türkçenin de içinde bulunduğu Ural-Altay dil ailesi teorisini ortaya atmıştır. Bu teori üzerine tartışmalar devam etse de bu dil öbeğine giren dillerin ortak köken özelliklerini Strahlanberg şu şekilde belirlemiştir.

- a. Ünlü uyumu vardır,
- b. Sondan eklemelidir,
- c. Sözcüklerde erkeklik, dişilik gibi dilbilgisel tür ayrımı yoktur.
- d. Yüklem (fiil) her zaman sondadır (Bozkurt, 2005:71-72).

Türkçenin matematiksel yapı özelliği her zaman dilbilimcilerin dikkatini çekmiştir (Özkan ve Musa, 2004:100). Türkçede kökün bir iç kırılmaya uğramadan sabit kalması, sondan eklemeli ve istisnasının az olması, dilbilgisi kurallarının son derece sistemli olması özellikle batılı bilim dilbilimcilerde bir hayranlık uyandırmıştır. Türkçenin gelişigüzel değil, tecrübeli dilcilerin etkisiyle mükemmel bir yapıya ulaştığı konusunda yabancı bilim adamları ortak fikirdedirler (Gencan, 1975:29). Bu bilim adamlarından Max Müller'in (1899) Türkçenin iç ve dış yapısının çok açık, anlaşılır bir dil olduğunu vurgulaması çok önemlidir (Akt. Eker, 2003: 334).

Bir dili öğretmeden veya öğrenmeden önce mantığını kavramak bireylerin işini kolaylaştırır. Öğretenler ve öğrenenler açısından bir dili sadece iyi konuşmak, anlamak, okumak ve yazmak yeterli değildir. Bu nedenle dillerin farklı ses, biçim ve söz dizimi özellikleri öğretimde ve öğrenimde dikkate alınmalıdır. Ayrıca dil ait olduğu ulusun sosyokültürel özelliklerini yansıtmaları bakımından yabancı dil öğrenenler hedef dili yansımalarıyla birlikte öğretmelidirler (Savran, 2002:239).

Yabancı dil öğretiminde öğretilen dil ile öğrenenlerin anadili arasında farklılıklar ve benzerlikleri tam olarak açığa çıkarabilmek için her iki dilin tüm yapılarının en ince ayrıntısına kadar bilinmesi gerekmektedir. Öğretilen dildeki bir yapının anadilde olmaması halinde ne gibi öğrenme güçlüklerinin ortaya çıkacağı belirlenebilir (Arak, 2006:215). Bu sebeple yabancı dil öğretmenleri hem kendi dillerinin hem de öğrenenlerin anadillerinin yapısını iyi bilmelidirler.

Türkçe öğrenenler açısından Türkçenin yapısal özelliklerini ve Türkçe öğretilen hedef kitlenin anadili yapısını bilmek uygulanacak dil yöntemlerini belirlemek açısından önemlidir. Türkçenin sözcük ve sözcük türlerinin yapım ve biçimsel özelliklerini kavrama, Türkçe öğretecek ve öğrenecekler açısından söz konusu dilleri karşılaştırma imkanı sağlayacaktır. Diller arasındaki benzerlikler ve farklılıklar saptanarak bilinçli bir yabancı dil öğretimi ve öğrenim gerçekleştirmek mümkündür (Tosun, 2005:22).

Öğretilen dile ait yapısal özellikleri iyi kavramak, ilk önce öğrencilere hedef dilin yapısal özelliklerini öğretmek anlamına gelmemelidir. O dilin yapısal özelliklerini bilmek hedef dili öğretirken yöntem ve yaklaşım geliştirmek bakımından önemlidir. Aksi durumda yabancı dil öğretiminde özellikle temel seviyede hedef dile ait yapısal ve dilbilgisine ilişkin kurallar sezdirilerek kavratılmalıdır (Oymak, 2004:2).

Öğrenenler açısından Türkçenin yapısal özelliklerinin etkisinin saptanması önemli olmakla birlikte öğrenenlerin de bu bilinçte olmaları gerekmektedir. Bu bağlamda yabancılara Türkçe öğretimine ilişkin öğretmen görüşüne başvurulmuş bir araştırmada deneklerin %85,1'i öğretmenin Türkçenin kendine özgü yapısal niteliklerini iyi bilmesi gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu nedenle yabancılara Türkçe öğrenenlerin uzmanlık bilgisi boyutunu oluşturan Türkçenin kendine özgü yapısal niteliklerini çok iyi derecede kavramış olmalıdırlar (Mete, 2012:102-125).

Yabancı dil öğretimi ve öğrenimine etkisi açısından Türkçenin fonetik, morfolojik, semantik ve sentaks özelliklerinin belirlenmesi öğreticiler ve öğrenenler açısından önemlidir. Bu araştırmada Türkçenin taşıdığı yapısal unsurların yabancı dil olarak Türkçenin öğrenimine etkileri saptanmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda yabancı dil olarak Türkçe öğreten ve öğrenenlere, yöntem ve materyal geliştirmede bu özelliklerin farkında olmak önemli bir katkı sağlayacaktır.

Tablo 1. Kavram ve Tanımlamalar

Kavramlar	Tanımlamalar
Cinsiyet	Türkçede kelimelerde eril, dişil, nötr gibi cins durumları yoktur, bu özellik Türkçe öğrenmeyi kolaylaştırır.
Çoğul	Türkçede vokal uyumuna göre kelimelerin sonuna -ler/-lar ekleri getirilerek kolayca çoğul yapılır.
Düzensiz fiil	Türkçede düzensiz fiiller yoktur, bu durum Türkçe fiil çekimini kavramaya yardımcı olur.
Sondaneklemeli	Türkçenin sondan eklemeli olması Türkçe kelimeleri ezberlerken olumlu bir etkendir.
Köklersabit	Türkçede köklerin sabit olması ve eklerin düzenli olarak gelmesi Türkçenin güçlü bir özelliğidir.
Latinses	Türk alfabesinin latin kökenli olması Türkçedeki sesleri kolayca tanımaya yardımcı olmaktadır.
Latinyazma	Türk alfabesinin latin kökenli olması Türkçedeki harflerin sembollerini yazarken kolaylık sağlar.
İşitilmeyazma	Türkçe kelimelerin söylendiği gibi yazılması Türkçe yazma becerisinin gelişimini kolaylaştırmaktadır.
Yazılmaokuma	Türkçenin yazıldığı gibi okunuyor olması Türkçe okuma becerisinin kolay gelişmesini sağlar.
Vurgutelaffuz	Türkçe kelimelerin söylenişinde anlamı değiştirecek bir vurgu yoktur ve bu durum Türkçe kelimelerin telaffuzunu öğrenmede olumlu bir unsurdur.
Yazılışokunuşanımsama	Türkçedeki sözcüklerin yazılış, okunuş ve söylenişinin (telaffuz) aynı olması Türkçe kelimeleri anımsayarak öğrenmede önemli bir etkendir.
Türkçe-Boşnakçayapı	Türk dilinin yapısı Boşnakçanın dil yapısına benzemediği için Türkçe öğrenirken Boşnaklar zorlanırlar.
Türkçeatadeyiki	Türkçedeki ikileme, deyim ve atasözlerinin fazla kullanılması yabancılar için Türkçeyi zorlaştırmaktadır.
İsimhaleki	Türkçe isim hal ekleri kolay öğrenilir.
Cümleyapısı	Fiil (yüklem) sonda olduğu için Türkçe cümle yapısını öğrenmek zordur.

Yöntem

Türkçenin yapısal özelliklerinin, yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye etkisini saptamaya dayalı 15 varsayımdan oluşan likert ölçekli bir anket geliştirilmiştir. Deneklerin demografik dağılımlarına yönelik cinsiyet, eğitim durumu ve yaşları da sorulmuştur. Veri toplama aracı geliştirilirken uzman görüşüne başvurulmuş, oluşturulan anket bir örneklem gruba uygulanmış ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Nitel araştırma kapsamında oluşturulan anket Türkçe öğrenmiş 178 Bosna Hersek vatandaşına uygulanmıştır. Deneklere uygulanan araştırma hipotezleri bilimsel terimler içerdiğinden Türkçelerinin yanında Boşnakça çevirileri de eklenmiştir.

Evren ve Örneklem

Bosna Hersek'te Türkiye Cumhuriyeti'ne bağlı kurumlar ve özel teşebbüs tarafından aktif bir şekilde Türkçe öğretilmektedir. Bununla birlikte tarihi ortak kültürün etkisiyle Bosna Hersek'te Türkçe bilenlerin oranı yüksektir. Araştırmanın evrenini ana dili Boşnakça olan, ikinci dil olarak Türkçe öğrenenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Saraybosna şehrinde yaşayan ve Türkçe bilen Bosna Herseklilerdir.

Verilerin Analizi (Alt Başlık)

Anketten elde edilen veriler, SPSS programı kullanılarak analiz edilmiş ve verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik (Descriptive Statistics) ve tek örneklem t testi (One Sample T-Test) kullanılmıştır. Katılımcıların cinsiyet, eğitim durumu ve yaş gibi demografik özellikleri frekans dağılımı ve yüzdelik olarak hesaplanmıştır. Verilerin anlaşılır bir şekilde analizi için tabloda kavram ve tanımlamalar verilmiştir. Türkçenin yapısal özelliğine bağlı 15 varsayım üzerinde analiz sonuçları ayrı ayrı yorumlanmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan örneklemin eğitim durumu %80,9 üniversite mezunu, %9,0 lise mezunu, %10,1'i ise eğitim durumlarını belirtmemişlerdir. Deneklerin %61,2'si 20 yaş üzeri, %30,9'u 20 yaşın altında, %7,9'u ise yaş durumunu beyan etmemiştir. Katılımcıların cinsiyet dağılımı ise %42,7 erkek, %52,2 bayan olarak saptanmıştır. Araştırmaya katılan grubun eğitim düzeyinin yüksek, yaş grubunun çoğunluğunun 20 yaşın üzerinde ve erkek-bayan oranının eşit olması çalışmanın güvenilirliği açısından önemlidir.

Analiz edilen veriler bu bölümde tablolar hâlinde gösterilmiş ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Tanımlayıcı İstatistik (Descriptive Statistics) etiketli tabloda, aralık (range), ortalama (mean) , standart sapma (std. deviation) , çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri verilmiştir. Soruların bazılarında eksik cevap olduğu için örneklem büyüklüğünde (sample size) farklılık vardır. Anket sorularına verilen cevaplar sıralı (ordinal) ölçekte "1.00 = Kesinlikle katılmıyorum", "2.00 = Katılmıyorum", "3.00 = Kararsızım", "4.00 =Katılıyorum", "5.00 = Kesinlikle Katılıyorum" değerleriyle ölçülmüştür.

Tablo 2. Tanımlayıcı İstatistik

Kavramlar	N / Frekans Dağılımı	Aralık	Ortalama	Standart Sapma	Çarpıklık	Basıklık		
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std.H ata
Cins	178	4.00	4.0337	1.07303	-.872	.182	-.089	.362
Çoğul	178	4.00	4.3596	.84033	-1.513	.182	2.551	.362
Düzensizfiil	177	4.00	4.3164	.81283	-1.284	.183	2.096	.363
Sondaneklemeli	178	4.00	4.0449	.97899	-.968	.182	.642	.362
Köklersabit	176	4.00	3.6932	1.08873	-.573	.183	-.189	.364
Latinses	175	4.00	4.1314	1.02267	-1.148	.184	.739	.365
Latinyazma	173	4.00	4.2832	.97980	-1.609	.185	2.394	.367
İşitilmeyazma	175	4.00	4.3714	.87381	-1.690	.184	3.151	.365
Yazılmaokuma	178	4.00	4.2247	.97137	-1.512	.182	2.351	.362
Vurgutelaffuz	176	4.00	3.5625	1.04557	-.410	.183	-.376	.364
Yazılışokunuşanımsama	177	4.00	3.6949	1.07536	-.530	.183	-.358	.363
Türkçe-Boşnakçayapı	174	4.00	3.0287	1.22794	.134	.184	-.992	.366
Türkçeatadeyiki	175	4.00	2.8400	1.01574	.393	.184	-.316	.365
İsimhaleki	177	4.00	3.4011	1.15925	-.388	.183	-.524	.363
Cümleyapısı	178	4.00	2.6124	1.17952	.480	.182	-.562	.362

Ortalamalar *Türkçeatadeyiki*, *Türkçe-Boşnakça yapı ve Cümleyapısı* kavramları için 3 değerinin altında, diğer sorular için 3 değerinin üzerinde gözlenmiştir. Standart sapma değerleri genelde 1'e yakın olmakla birlikte çarpıklık (skewness) değerleri kabul edilebilir ± 2 değerleri arasında beirlenmiştir. Basıklık (kurtosis) değerleri *Çoğul*, *Düzensizfiil*, *Latinyazma*, *İşitilmeyazma*, *Yazılmaokuma* kavramları haricinde kabul edilebilir ± 2 değerleri arasında gerçekleşmiştir.

Tablo 3. Tek Örneklem t Testi

Kavramlar	Test değeri = 3					
	t / T-Test	Df / Frekans dağılımı	Anlamlılık değeri (2-tailed)	Ortalama fark	95% Güven Aralığı	
					Alt	Üst
Cins	12.853	177	.000	1.03371	.8750	1.1924
Çoğul	21.585	177	.000	1.35955	1.2353	1.4838
Düzensizfiil	21.546	176	.000	1.31638	1.1958	1.4370
Sondaneklemeli	14.240	177	.000	1.04494	.9001	1.1898
Köklersabit	8.447	175	.000	.69318	.5312	.8551
Latinses	14.636	174	.000	1.13143	.9788	1.2840
Latinyazma	17.226	172	.000	1.28324	1.1362	1.4303
İşitilmeyazma	20.762	174	.000	1.37143	1.2411	1.5018
Yazılmaokuma	16.821	177	.000	1.22472	1.0810	1.3684
Vurgutelaffuz	7.137	175	.000	.56250	.4070	.7180
Yazılışokunuşanımsama	8.597	176	.000	.69492	.5354	.8544
Türkçe-Boşnakçayapı	.309	173	.758	.02874	-.1550	.2125
Türkçeatadeyiki	-2.084	174	.039	-.16000	-.3115	-.0085
İsimhaleki	4.604	176	.000	.40113	.2292	.5731
Cümleyapısı	-4.385	177	.000	-.38764	-.5621	-.2132

Tek örneklem t testi (One Sample T-Test) etiketli tabloda t-test ve anlamlılık seviyesi (significance) değerleri verilmiştir. Yalın (geçersiz) hipotez ortalamalar 3'ten az ve alternatif hipotez 3'ten büyük olarak kurulmuştur. %5 anlamlılık seviyesine göre *Türkçe-Boşnakçayapı*, *Cümleyapısı* ve *Türkçeatadeyiki* varsayımlarına verilen değerler tek kuyruklu test (one-tailed test) için 1.51 ve 0.078 olarak bulunmuş ve geçersiz hipotez kabul edilmiştir. Yani *Cümleyapısı*, *Türkçe-Boşnakçayapı* ve *Türkçeatadeyiki* kavramlarına verilen cevapların ortalaması 3'ten küçüktür. Diğer sorulara verilen cevapların anlamlılık seviyeleri %5'ten az olduğu için yalın hipotez reddedilir ve ortalamaların 3'ten büyük olduğu sonucuna varılır.

H₀: Sorulara verilen cevapların ortalaması 3 ten azdır.

H_a: Sorulara verilen cevapların ortalaması 3 ten büyüktür.

Cins kavramına denekler tarafından verilen yanıtların ortalaması 4.03 ve standart sapması 1,0733 olarak hesaplanmıştır. Tek örneklem t testi istatistik değeri 12.853 ve anlamlılık seviyesi 0.000 olarak belirlenmiştir. Yalın hipotez H₀ reddedilmiş ve alternatif hipotez H_a kabul edilmiştir. Çarpıklık (skewness) değerinin kabul edilmesi ve ortalamanın 3 değerinin çok üstünde olması, varsayımı geçerli kılmaktadır. Elde edilen bulgulara göre Türkçe kelimelerde dişilik, erkeklik, yansız gibi cins kategorilerinin olmaması Türkçe öğrenen yabancılar açısından pozitif bir yapısal özellik olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Menşe olarak Ural Altay dilleri sınıfında bulunan Türkçede gramer açısından cinsiyet kategorisi yoktur (Doğan, 2011:90). Cinsiyet kategorisi bulunan dillerde cinslik durumu farklılık göstermektedir. Hint-Avrupa dillerinden Latince ve Yunancada *eril, dişil ve yansız* şeklinde üç cins varken aynı ailenin Roman kolundan Fransızca, İtalyanca ve İspanyolcada yalnızca iki cinsiyet (eril ve dişil) kategorisi vardır. Cermen dillerinden Almancada üç cins varken aynı grupta bulunan İngilizcede cinsiyet birçok dile göre daha azdır (Aksan, 1977:86-88). Hint Avrupa dil ailesinin cinsiyet kategorisi bakımından en karmaşık dil grubu ise Slav dilleridir. Farklı dil ailelerine ait yabancılar açısından söz konusu dilleri öğrenenler, kelimelerin taşıdığı cinsiyet durumlarını anlamakta zorlanmaktadırlar. Ulaşılan bulgulara göre Türkçe öğrenen yabancılar, Türkçe kelimelerin cinsiyet özelliği taşımasından dolayı Türkçeyi kolay öğrenmektedirler.

Çoğul kavramına verilen cevapların ortalaması 4.36 ve standart sapması 0.84 olarak saptanmıştır. T istatistik değeri 21.585 ve anlamlılık seviyesi 0.000 olarak ölçülmüştür. Bu durumda hipotez H_0 reddedilmiş ve alternatif hipotez H_a kabul edilmiştir. *Çoğul* için basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerlerinin kabul edilebilirliği ve ortalamanın 3'ün çok üstünde olması bu varsayımı daha da güçlendirmiştir. Bu sonuçlara göre yabancılar vokal uyumu yardımı ile Türkçe kelimelerin çoğul gramer kategorisini kavramakta zorlanmadıkları anlaşılmaktadır.

Türkçede vokal uyumuna göre sonra gelen vokal önceki vokali (kalınlı-incecik) takip eder. Benzer bir uyum (sedasızlaşma) konsonantlar arasında da vardır. Türkçe bir kelimedede vokaller ve konsonantlar birbirlerini etkileyerek benzeşirler. Bu benzeşmenin nedeni konuşurken uyulan en az çaba kuralıdır. Türkçede sabit duran, kırılmaya uğramayan kökler ve bu köklere bağlanan ekler vardır. Türkçenin gramer kategorileri ve kelime türetim ve işletimi bu şekilde yapılır. (Efendioğlu ve İşcan, 2010:137). Araştırmada varılan bulgulara göre yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler vokal uyumuna bağlı olarak kelimenin köküne -ler/-lar eklerinden doğru olanının getirerek kolayca kelimeleri çoğul yaptıklarını belirtmişlerdir.

Türkçede düzensiz fiiller yoktur, Türkçe öğrenirken bu durum fiilleri kolay kavramama yardımcı olur tanımına katılımcılar tarafından verilen cevapların ortalaması 4.32 ve standart sapması 0.813 olarak gerçekleşmiştir. T istatistik değeri 21.546 ve anlamlılık seviyesi 0.000 olarak belirlenmiştir. Yalın hipotez H_0 reddedilmiş ve alternatif hipotez H_a kabul edilmiştir. Katılımcıların cevap ortalamalarının yüksek, basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerlerinin kabul edilebilir olması ile birlikte elde edilen sonuçlara göre Türkçe öğrenen yabancılar Türkçe fiil çekimini zorlanmadan kavramaktadırlar.

Türkçede fiiller gramer şekilleri oluştururken (çekimlenirken) bir iç kırılmaya uğramazlar. Ayrıca gramer kategorilerini oluşturan ekler de sabit kalırlar. Örneğin İngilizcede *go* kelimesinin geçmiş zaman hali *went* şeklinde bükülmeye uğramaz. Türkçede ise *git(di)ti* şeklindeki kök kırılmaz ve yine geçmiş zaman anlamı veren, değişmeyen -di ekiyle sistemli bir şekilde geçmiş zaman çekimi gerçekleştirilir. Fiil gramer kategorilerinin oluşturulmasında ve aralarındaki ilişkilerde Türkçenin eklemeli ve birleşmeli yapısı önemli bir özelliktir. Türkçe cümleler fiil köklerine aldıkları ekler ve cümledeki konumlarına göre mantıklı bir ilişki oluştururlar (Akçataş, 2010:141). Türkçe öğrenen yabancıların belli bir sistem çevresinde işleyen Türkçe fiil düzenini basit bir şekilde öğrendikleri sonucuna ulaşmak mümkündür.

Sondaneklemeli kavramıyla yöneltilen hipoteze verilen yanıtların ortalaması 4.04 ve standart sapması 0.979 olarak hesaplanmıştır. T istatistik değeri 14.240 ve anlamlılık düzeyi 0.000'dır. Yalın hipotez H_0 kabul edilmemiş ve alternatif hipotez H_a onaylanmıştır. Ortalamanın 3'ün üstünde ve çarpıklık (skewness) değerinin kabul edilebilir olmasıyla birlikte, Türkçenin sondan eklemeli matematiksel yapısının Türkçe öğrenen yabancılar tarafından Türkçe kelimelerin kolay öğrenilmesine pozitif bir katkı sağladığı anlaşılmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kapsamında Türkçedeki sözcük dizimi oluşturmak, eklemeli dil yapısındaki matematiksellik, özellikle kelime edinimi ve öğretimi sürecini geliştirici nitelikte mantıksal bir temel oluşturmaktadır. Türkçenin yapısal karakterinde mevcut olan bilişsel (kognitif) zeminler yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, adaylara doğru olarak kavratılırsa kelime öğrenimi kolay bir zemine dayandırılmış olur (Onan, 2009:238). Örneğin *göz* sözcüğünden *göz-lük*, *gözlük* sözcüğünden *gözlük-çü* kelimeleri sabit kök üzerine gövdeler oluşturularak pratik bir şekilde Türkçe öğrenen yabancılar tarafından ezberlenebilir.

Köklersabit kavramına araştırmaya katılanların ortalama cevabı 3.69 ve standart sapması 1.089'dur. T istatistiği 8.447'i, anlamlılık seviyesi 0.000 olarak ölçülmüş ve çarpıklık (skewness) değeri kabul edilmiştir. H_0 yalın hipotez reddedilmiş ve H_a alternatif hipotez onaylanmıştır. Ulaşılan bulgulara göre Türkçenin temel yapısal özelliklerinden biri olan köklerin kırılmaması, sabit kalması özelliğinin yabancılar için Türkçe öğrenirken önemli bir etken olduğu anlaşılmaktadır. Örneğin İngilizcede çoğul yapım eki -s takısı olsa da kural her zaman bu şekilde işlemez ve bu kelimenin çoğulu *child-s* değil *children* şeklinde bir iç kırılmayla sağlanır.

Türkçede kök değişmez ve ekler sözcüklerin sonlarına sistemli bir şekilde takılırlar. Büklümlü dillerde ise türeme ve çekim sözcüğün başında, ortasından, sonundan eklerle ve kökün gösterdiği değişikliklerle gerçekleşir (Gencan, 2001:32). Büklümlü dilleri öğrenen yabancılar açısından bu durumu kavramak güçtür. Halbuki Türkçede kökler değişmez ve ekler sadece sözcüğün sonuna gelirler. Dolayısı ile Türkçe öğrenen yabancılar değişmeyen kök üzerinden istedikleri gramer kategorisini oluşturabilirler.

Türk alfabesinin latin kökenli olması Türkçedeki sesleri kolayca tanımaya yardımcı olur tanımlı görüşe verilen yanıtların ortalaması 4.13 ve standart sapması 1.023'tür. T istatistik değeri 14.636 ve anlamlılık seviyesi 0.000 olarak hesaplanmış ve çarpıklık (skewness) değeri kabul edilmiştir. H_0 yalın varsayım reddedilmiş ve H_a alternatif hipotez kabul edilmiştir. Bu verilere göre dünyada en çok konuşulan, öğretilen ve öğrenilen dil İngilizcenin de etkisiyle Latin alfabesi yeryüzündeki insanların çoğu tarafından bilinmekte olduğu ve bu sebeple yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin Türkçedeki sesleri zorlanmadan öğrendiği sonucuna ulaşılabilir. Türkçedeki seslerin yazılış ve sesletiminde Türkçenin fonetiğine en yakın olan Latin alfabesinin kullanılması, Türkçe öğrenen yabancıların Türkçedeki sesleri öğrenmeleri bakımından yardımcı bir etkidir (Demirci, 2011:228).

Katılımcılara yöneltilen *Türk alfabesinin latin kökenli olması Türkçedeki harflerin sembollerini yazarken kolaylık sağlar* tezine denekler tarafından verilen yanıtların ortalaması 4.28 ve standart sapması 0.98, T istatistik değeri 17.226 ve anlamlılık seviyesi 0.000 olarak tespit edilmiştir. Bu durumda H_0 yalın hipotez onaylanmamış ve alternatif varsayım H_a kabul edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre *Latinyazma* için basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerlerinin de kabul edilebilir olması yabancıların Türkçe öğrenirken, Türkçe yazma becerilerinin gelişiminde sorun yaşamadıkları görülmektedir. Türkçe yazma becerisinin gelişimi bağlamında *Türkçe kelimelerin söylendiği gibi yazılması Türkçe yazma becerisinin gelişimini kolaylaştırır* tanımlı varsayım 4,37'lik ortalama ile en yüksek değerdir. Standart sapması 0.874, T istatistik seviyesi 20.762 ve anlamlılık değeri 0.000 olarak belirlenmiş, yalın varsayım H_0 reddedilmiş ve alternatif hipotez H_a onaylanmıştır. *İşitilmeyazma* kavramının basıklık (kurtosis) değerinin kabul edilmesiyle birlikte tüm bulgulara göre yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin Türkçe yazma becerileri en kolay gelişen dil becerisi olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan deneklere göre yazma becerileri ile birlikte okuma becerilerinin de aynı paralelikte geliştiğini söylemek mümkündür. *Türkçenin yazıldığı gibi okunuyor olması bu dili öğrenirken okuma becerisinin kolay gelişmesini sağlar* tanımlı varsayım için katılımcılar tarafından verilen cevapların ortalaması 4.22 ve standart sapması 0.971'dir. T istatistik değeri 16.821 ve anlamlılık seviyesi 0.000 saptanmıştır. Yalın varsayım H_0 reddedilmiş ve H_a alternatif hipotez kabul edilmiştir. Basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerlerinin de onaylanmasına göre yabancıların Türkçe öğrenirken, Türkçe okuma becerileri hızlı ve kolay bir şekilde gelişmektedir.

Okuma ve yazma becerileri, Türkçenin söylendiği gibi yazılan ve yazıldığı gibi okunan bir dil yapısına sahip olma özelliğinden dolayı, İngilizce gibi kelimelerin söylenişleri ve yazılışları farklı olan dillerden daha çabuk gelişir (Berkmen, 2003:275-278).

Vurgutelaffuz kavramının ortalaması 3.56 ve standart sapması 1.046'dır. T istatistiği 7.137'i, anlamlılığı 0.000 olarak hesaplanmış ve çarpıklık (skewness) değeri kabul edilmiştir. H_0 yalın varsayımı reddedilmiş ve H_a alternatif hipotez onaylanmıştır. Bu sonuca göre yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler Türkçe kelimelerde anlamı değiştirecek belirginlikte bir vurgunun olmadığını ve bu bağlamda Türkçe kelimelerin telaffuzlarını çıkarırken zorlanmamaktadırlar. Örneğin Boşnakça gibi vurgulu dillerde *doc* (gelmek) kelimesini söylerken *do* hecesi üzerine vurgu yapılmazsa anlaşılmaz ve kelimenin anlamı değişir.

Kimi dillerde çok belirgin, çok güçlü bir vurgu sistemi vardır. Batı dilleri ve Arapça genellikle kuvvetli vurgulu dillerdir. Batı dilleri içerisinde özellikle Almanca da vurgu çok koyudur. Çincenin de içinde bulunduğu tek heceli dillerde anlam olarak kelime farkını ayırabilmek için vurguyu, telaffuzu iyi yapmak gerekir. Türkçe yumuşak vurgulu, hafif dalgalı bir dildir ve sözcüğün anlamını

değiştirecek kadar güçlü bir vurgu yoktur (Ergin, 2007:143). Bundan dolayı Türkçe öğrenen yabancılar Türkçe kelimelerin kolay bir biçimde telaffuzunu öğrenirler.

Türkçedeki sözcüklerin yazılışının okunuş ve söyleyişinin (telaffuz) aynı olması Türkçe kelimeleri anumsayarak öğrenmede önemli bir etkidir tanımlı Türkçenin fonetikselle özelliği ile ilgili görüşe deneklerin katılım ortalaması 3.69 ve standart sapması 1.075 belirlenmiştir. T istatistik değeri 8.59 ve anlamlılık seviyesi 0.000'dır. Yalın hipotez H_0 reddedilmiş ve alternatif hipotez H_a kabul edilmiştir. Çarpıklık (skewness) değerinin de kabul edilmesine göre Türkçedeki sözcüklerin yazılış okunuş ve söyleyiş özelliğinin (telaffuz) aynı olması Türkçe kelimelerin anumsayarak öğrenilmesine yardımcı olmaktadır. Örneğin İngilizcede *school* (okul) sözcüğü şeklinde yazılıyor olsa da telaffuzu farklıdır. Türkçede ise *okul* yazılır ve *okul* şeklinde okunur.

Türk dilinin yapısı Boşnakçanın dil yapısına benzemediği için Türkçe öğrenirken Boşnaklar zorlanırlar tanımlı varsayım verilen cevapların ortalaması 3.03, standart sapması 1.228'dir. T istatistik değeri 0.309, ve anlamlılık seviyesi 0.38 olarak ölçülmüş ve çarpıklık (skewness) kabul edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre H_0 onaylanmış, H_a reddedilmiş olarak kabul edilmiştir. Bulgulara göre Türkçenin yapısal özelliklerinin Boşnakçanın yapısal özelliklerinden daha anlaşılır olduğu görüşüne yakın bir neticeye ulaşmak mümkündür. Türkçe, yapısı bakımından düzenli kuralları ve kural dışı kullanımları çok az bulunan bir dildir (Üstüner, 2001:178). Hint – Avrupa dil ailesinin Slav grubuna giren Boşnakçanın yapısal özellikleri çok karmaşıktır. Kurallar vardır ancak kuralları bozan çok istisnalar bulunmaktadır.

Yabancı dil öğretiminde kavratılması en zor konular ikileme, deyim, atasözü gibi kalıp sözlerdir. Bu yapılar toplum içerisinde belli bir tecrübe sonucu oluştuğu için kültürel özellik içermektedirler. Bu sebeple Türkçede günlük yaşamda çok sık kullanılan organ ve akrabalık adları, sayılar, sıkça kullanılan isim ve fiiller ile onlarla ilişkisi olan deyimler, atasözleri ve iletişimde önemli bir yeri olan kalıplaşmış sözlerin yabancılar Türkçe öğretiminde yeri önemlidir (Barın, 2003:311). Bu kapsamda Türkçe bilen Boşnaklara yöneltilen *Türkçedeki ikileme, deyim ve atasözlerinin fazla kullanılması yabancılar için Türkçeyi zorlaştırır* tanımlı görüşe katılanların ortalaması 2.84 ve standart sapması 1.016, T istatistik değeri -2.084 ve anlamlılık seviyesi 0.98 olarak hesaplanmıştır. Çarpıklık (skewness) değeri kabul edilmiştir. Bu durumda yalın hipotez H_0 kabul edilmiş ve araştırmaya katılanlara göre Türkçedeki ikileme, deyim ve atasözlerinin günlük konuşmada sıkça kullanılması Türkçe öğrenirken bir engel teşkil etmediği sonucuna varılmıştır. Ancak Osmanlı ve Bosna Hersek arasındaki ortak sosyokültürel yapının etkisi dikkate alındığında kültürle ilişkili olan kalıplaşmış sözcüklerin Bosna Hersekli taraftan kolay öğrenilmesi mümkündür.

Bir yabancı dil öğrenilirken o dilin kolay veya zor kavranılacak bir dil olduğunu belirleyen unsurlardan biri de o dildeki ad durum ekleridir. Özellikle yabancılar Türkçe öğrenirken belirtme durumunu (-ı, -i, -u, -ü) kullanmada zorlanırlar. Bu zorlanmada öğrencilerin ana dilinin etkisi ile birlikte belirtme durumunun farklı köken ve yapısal özelliklere sahip dillerde bulunmamasıdır (Karababa, 2009:273). Araştırmada *İsimhaleki* kavramının ortalaması 3.40, standart sapması 1.159, T istatistik değeri 4.60, anlamlılık seviyesi 0.000 olarak saptanmış ve çarpıklık (skewness) değeri onaylanmıştır. Bu verilere göre H_0 yalın hipotezi reddedilmiş ve H_a alternatif hipotez denekler tarafından onaylanmış ve Türkçe ad durum eklerini öğrenmenin beklenilenden daha kolay olduğu önerisi onaylanmıştır. Türkçenin sondan eklemeli yapısı ile birlikte Türkçedeki ad durum eklerinin sabit olması yabancıların Türkçedeki ad durum eklerini çabuk öğrenmelerine olumlu etki etmektedir.

Cümleyapısı hipotezine verilen yanıtların ortalaması 2.61, standart sapması 1.18 olarak saptanmıştır. T istatistik değeri -4.38, anlamlılık seviyesi 1.00 olarak belirlenmiş ve çarpıklık (skewness) değeri kabul edilmiştir. Bu durumda yalın varsayım H_0 kabul edilmiş ve Türkçe öğrenen Boşnakların, Türkçe öğrenirken cümle yapısını kavramada bir sorun yaşamadıkları anlaşılmıştır. Katılımcıların, Türkçenin yapısal özelliklerinin Boşnakçadan daha anlaşılır olduğunu onaylıyor olmaları, Türkçe cümle yapısını kolay öğrenmeleri görüşünü desteklemektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bosna Hersek örneğine bakıldığında Türkçenin fonetik, morfolojik, semantik ve sentaks özelliklerinin çoğunlukla yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine olumlu şekilde yansıdığı anlaşılmaktadır.

- Birinci derecede şu özellikler Türkçe öğrenen yabancılar tarafından Türkçe öğrenirken yardımcı olan olumlu etkenler olarak belirlenmiştir:
  1. Türkçe kelimelerin söylendiği gibi yazılması Türkçe yazma becerisinin gelişimini kolaylaştırmaktadır.
  2. Türkçede vokal uyumuna göre kelimelerin sonuna –ler/-lar ekleri getirilerek kolayca çoğul yapılmaktadır.
  3. Türkçede düzensiz fiiller yoktur, Türkçe öğrenirken bu durum fiilleri kolay kavranmasına yardımcı olmaktadır.
  4. Türk alfabesinin latin kökenli olması Türkçedeki harflerin sembollerini yazarken kolaylık sağlamaktadır.
  5. Türkçenin yazıldığı gibi okunuyor olması Türkçe okuma becerisinin kolay gelişmesine yardımcı olmaktadır.
  6. Türk alfabesinin latin kökenli olması Türkçedeki seslerin kolay tanınmasında etkilidir.
  7. Türkçenin sondan eklemeli yapısı Türkçe kelimeleri öğrenirken olumlu bir etkidir.
  8. Türkçede kelimelerde eril, dişil, nötür gibi cins durmları yoktur, bu özellik Türkçe öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.
- İkinci derecede şu özellikler Türkçe öğrenen yabancılar tarafından Türkçe öğrenirken yardımcı olan olumlu etkenler olarak saptanmıştır:
  1. Türkçede köklerin sabit olması ve eklerin düzenli olarak gelmesi Türkçenin güçlü taraflarındandır.
  2. Türkçedeki sözcüklerin yazılış, okunuş ve söylenişinin (telaffuz) aynı olması Türkçe kelimeleri anımsayarak öğrenmede önemli bir etkidir.
  3. Türkçe kelimelerin söylenişinde anlamı değiştirecek bir vurgu yoktur ve bu durum Türkçe kelimelerin telaffuzunu öğrenmede olumlu bir unsurdur.
  4. Türkçe isim hal ekleri kolay öğrenilmektedir.
  5. Fiil (yüklem) sonda olduğu için Türkçe cümle yapısını öğrenmek zor değil kolaydır.
  6. Türk dil yapısı Boşnakçanın dil yapısına göre daha kolaydır.

Türkçedeki ikileme, deyim ve atasözlerinin fazla kullanılması yabancılar için Türkçeyi zorlaştırmaz sonucuna ortak Türk – Bosna Hersek sosyokültürel yapının etkisi dikkate alındığından değerlendirilmeye alınmamıştır.

Öneriler

1. Yabancılara Türkçe öğreteceklerin, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde etkili olan yapısal özelliklerinin farkında olmaları gerekmektedir. Bu bağlamda yabancı dil öğretimi bakımından Türkçenin fonetik, morfolojik, semantik ve sentaks özellikleri bilinmeden öğretim yöntemi geliştirmek sorunlu bir yaklaşımdır.
2. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimini yapısal özelliklerini bilmek Türkçe ile farklı veya aynı dil ailesine ve yapısına sahip hedef kitlelere Türkçe öğretirken hangi yabancı dil öğretim yönteminin kullanılması gerektiği konusunda yol gösterici olacaktır.
3. Yabancılara Türkçe öğreteceklere yabancı dil öğretimi açısından Türkçenin yapısal özellikleri ilgili uzmanlar tarafından anlatılmalıdır.
4. Yabancı dil olarak Türkçe öğretim kitabı veya yardımcı ders kitapları hazırlarken yabancı dil öğretimi olarak Türkçenin yapısal özellikleri dikkate alınmalıdır. Aynı şekilde yabancılara Türkçe öğretiminde doğru görsel ve işitsel materyaller geliştirebilmek için Türkçenin yapısal özellikleri bilinmelidir.
5. Yabancılara Türkçe öğretimi ile anadili Türkçe öğretimi farklı konulardır. Bu nedenle yabancılara Türkçe öğretmeni yetiştirecek uzmanlık alanları oluşturulmalıdır.
6. Türkçe öğrenen hedef kitlelerin Türkçeyi kolay öğrenebilmeleri için Türkçenin yapısal mantığı doğru anlatılmalıdır.
7. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi üzerinde oluşturulmaya çalışılan olumsuz psikolojik baskılara cevap verebilmek için yabancılara Türkçe öğretenler, yabancı dil olarak Türkçenin yapısal özelliklerinin bilincinde olmaları gerekmektedir.
8. Yabancılara Türkçe öğretecekler, başarılı olmak için Türkçe öğretilen hedef kitlenin anadil yapısını iyi bilmelidirler.

Kaynakça

- Akçataş, A. (2010). Türkiye Türkçesinde Fiil Kökleri Arası İlişkilerde Etkili Unsurlar Üzerine. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5(1), 141
- Aksan, D. (1977). *Her Yönüyle Dil*. Ankara: TDK Yayınları.
- Arak, H. (2010). Almanca Öğreniminde ve Öğretiminde Köprü Dil İngilizceden Olumlu Transfer Örnekleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research*, 3(10), 50-60
- Arak, H. (2006). İkinci Yabancı Dil Olarak Almancanın Öğrenilmesinde İngilizcenin ve Karşılaştırmalı Dilbilgisinin Rolü. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı*, 21(2), 215
- Barın, E. (2003). Yabancılar Türkçenin Öğretiminde Temel Söz Varlığının Önemi. *TÜBAR*, 13, 311
- Berkmen, Y. M. (2003). Bilim Dilinin Türkçeleşmesi. *Türk Tanısal ve Girişimsel Radyoloji Dergisi*, 9(3), 275-278
- Bozkurt, F. (2005). *Türklerin Dili*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Demirci, Ü. Ö. (2011). Türk Dünyasında Latin Alfabesine Geçiş Süreci. *Türk Yurdu Dergisi*, 287, 228
- Doğan, E. (2011). Türkiye Türkçesinde Cinsiyet Kategorisinin İzleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(17), 90
- Doğru, E. (1996). Dil, Düşünce ve Kültür Arasındaki İlişki. *Ankara Üniversitesi (TÖMER) Dil Dergisi*, 45, 15-25.
- Efendioğlu, S. ve İşcan, A. (2010). Türkçe Ses Bilgisi Öğretiminde Ses Olaylarının Sınıflandırılması. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 43, 121-143
- Eker, S. (2003). *Çağdas Türk Dili*. (2. Baskı). Ankara: Grafiker Yay.
- Ergin, M. (2007). *Üniversiteler İçin Türk Dili*. İstanbul: Bayrak, Yayım, Tanıtım.
- Gencan, T. N. (1975). *Dilbilgisi*, (3. Baskı) Ankara: TDK Yayınları.
- Gencan, T. N. (2001). *Dilbilgisi*. Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Genç, A. ve Ünver, Ş. (2012). Türkiye’de Geçmişten Günümüze Almanca Öğretimi İçin Yazılan Ders Kitaplarındaki Metinlerin İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim/Education and Science*, 37(163), 69
- Karababa, Z. C. C. (2009). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Ve Karşılaşılan Sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 265-277
- Krashen, S. D. & Terrell, T. (1983) *The Natural Approach*. New Jersey: Alemany Press.
- Mete, F. (2012). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 102-125
- Müller, M. (1899). *Science of Language*. London: Longmans
- Onan, B. (2009). Eklemeli Dil Yapısının Türkçe Öğretiminde Oluşturduğu Bilişsel (kognitif) Zeminler. *Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute*, 6(11), 237-264
- Oymak, R. (6-9 Temmuz 2004). Türkçe Öğretiminde Dilbilgisel Bir Biçimbirim/Ulam Olan “Kip” Kavramının Biçim Dizimdeki İşlevi ile Kavranma Düzeyi ve Geleneksel Dilbilgisi Eleştirisi. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı’nda sunulmuş bildiri, Malatya.
- Özkan, F. ve Musa, B. (2004). Yabancı Dillerin Türkçenin Söz Dizimi Üzerindeki Etkisi. *Bilig*, 30, 100
- Savran, N. Z. (2002). Cevapta Açıklama İsteyen Soru Zamirleri “Welch_/ Was Für Ein_/ Was” Türkçede Hangi Anlamlarla Karşılır?, *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 239
- Tosun, C. (2005). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1(1), 22
- Üstüner, A. (2001). Eski Türkiye Türkçesinde -sUz Eki. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Fırat University Journal of Social Science*, 11(2), 178